ПОЛТАВСЬКА МІСЬКА РАДА

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СІМ'Ї
майдан Незалежності, 5, м. Полтава, 36003,
тел./факс (0532) 54-55-19, e-mail: dkms@rada-poltava.gov.ua
_____№ _____ На №_____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
Департаменту культури,
молоді та сім'ї
Полтавської міської ради
_____
«__»_____2025р.

ЗВІТ

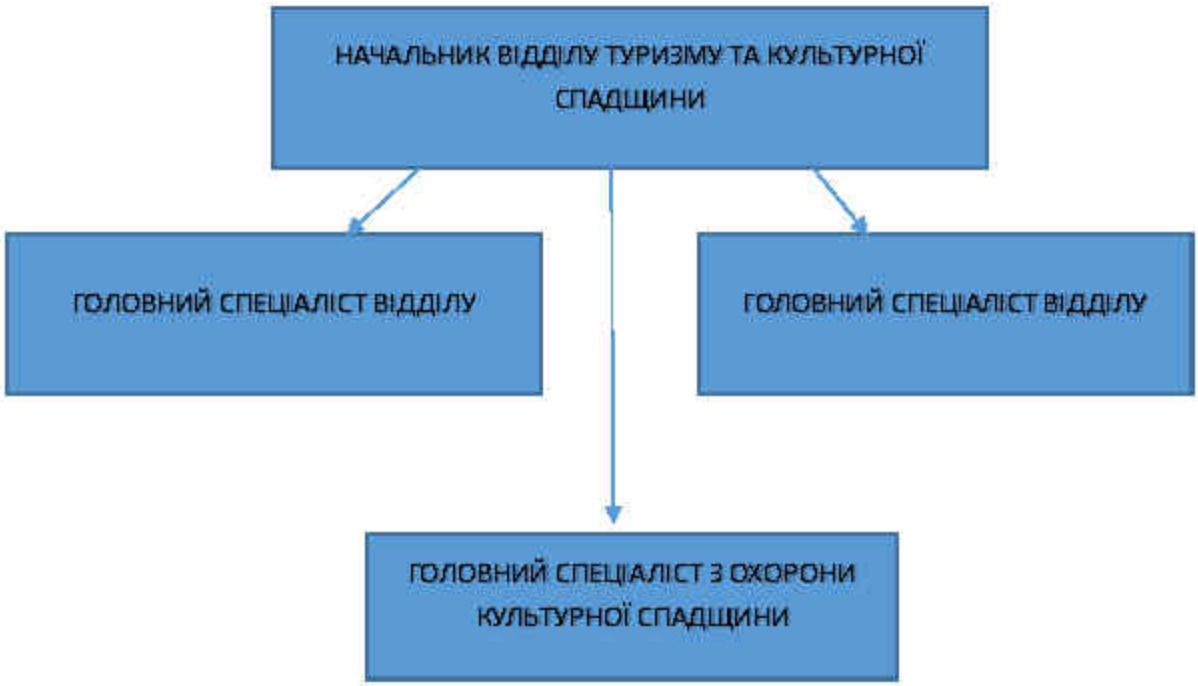
про проведену роботу протягом 2024 року в рамках Міської програми охорони культурної спадщини і збереження історичного середовища Полтавської міської територіальної громади

Відділ туризму та культурної спадщини управління культури Департаменту культури, молоді та сім'ї Полтавської міської ради,
60 61 70

Пам'яткоохоронна діяльність протягом 2024 року здійснювалась відповідно до програмних зобов'язань **Міської програми охорони культурної спадщини і збереження історичного середовища Полтавської міської територіальної громади на 2023-2027 роки,** затвердженої рішенням тридцять першої сесії Полтавської міської ради восьмого скликання від 19 травня 2023 року.

Основними напрямами діяльності були:

- здійснення контролю за використанням користувачами (уповноваженими органами чи особами) зобов'язань щодо збереження автентичності пам'яток та утримання їх в належному стані;
- моніторинг наявної мережі та стану пам'яток і об'єктів культурної спадщини міста Полтава;
- проведення роботи з інвентаризації об'єктів культурної спадщини;
- проведення заходів з виготовленням облікової документації (облікова картка, паспорт та акт технічного стану пам'ятки) на об'єкти культурної спадщини з метою занесення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;
- удосконалення та підвищення кваліфікації працівників у сфері охорони культурної спадщини;
- забезпечення діяльності та підготовка інформаційно-довідкового матеріалу Комісії з питань найменування та перейменування елементів міського середовища та інфраструктури, увічнення пам'яті осіб та подій;
- пропаганда та популяризація справи охорони культурної спадщини.

І. МОНІТОРИНГ НАЯВНОЇ МЕРЕЖІ ТА СТАНУ ПАМ'ЯТОК І ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ МІСТА

1.1. Моніторинг об'єктів та пам`яток культурної спадщини міста

В місті **<u>нараховується 336 нерухомих пам'яток України</u>**:

- **національного значення (34)**: археологічні – 1, історичні – 8, монументального мистецтва – 3, архітектури – 21 , парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва -1;

- **місцевого значення (159)**: історії – 82, монументального мистецтва – 10, історії та архітектури – 24, архітектури – 22, археології -20, садово-паркового мистецтва - 1

- **щойно виявлені об'єкти культурної спадщини (143)**: історії та архітектури - 93, історії - 33, архітектури та містобудування - 2, монументального мистецтва – 7, археології – 2, архітектури - 6;

Протягом 2024 року проведено **<u>15 візуальних обстежень</u>** пам`яток та об`єктів культурної спадщини з метою дотримання власниками чи уповноваженими органами вимог нормативно-правових актів та чинного законодавства України у сфері охорони культурної спадщини (забезпечення захисту об'єктів культурної спадщини від загрози фізичної руйнації (знищення) або пошкодження).

1.2 Листування з власниками (балансоутримувачами) пам'яток та об`єктів культурної спадщини

Відповідно до п. 1.1. Міської програми охорони культурної спадщини і збереження історичного середовища Полтавської міської територіальної громади на 2023-2027 роки - орган охорони культурної спадщини (Департамент культури, молоді та сім'ї Полтавської міської ради) направив **40 звернень** до власників (або уповноважених ними осіб) щодо забезпечення

належного використання об'єктів культурної спадщини та проведення в установленому порядку ремонту (ремонтно-реставраційних робіт) пам'яток.

1.3 Інвентаризація та паспортизація об'єктів культурної спадщини

З метою приведення охоронного статусу об'єктів культурної спадщини, що включені до списку (переліків) пам'яток та об'єктів культурної спадщини у відповідності до норм законодавства України про охорону культурної спадщини, протягом звітного періоду була проведена інвентаризація пам'яток історії та архітектури місцевого значення, щойно виявлених об'єктів культурної спадщини.

На виконання наказу Департаменту культури і туризму Полтавської ОВА від 08.06.2023 року № 68 «Про внесення змін до Наказу Департаменту культури і туризму Полтавської ОДА № 186 від 22.11.2021 року «Про укладання охоронних договорів» та п.1.3 Міської програми охорони культурної спадщини і збереження історичного середовища Полтавської міської територіальної громади у 2023-2027 роках протягом 2024 року укладено **30 охоронних договорів** на пам'ятки та об'єкти культурної спадщини, з них:

- національного значення – 1
- місцевого значення – 4
- щойно виявлені об'єкти культурної спадщини - 25;

1.4 Надання висновків

З метою дотримання вимог ст. 6 п. 2 пп. 7 Закону України «Про охорону культурної спадщини» протягом року Департаментом культури, молоді та сім'ї Полтавської міської ради надано **450 висновків** щодо відповідних програм та проектів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на пам'ятках місцевого значення, історико-культурних заповідних територіях та зонах їх охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць, а також програм та проектів реалізація яких може позначитись на стані об'єктів культурної спадщини, з них:

- висновки на розміщення рекламних носіїв (вивіски, вказівники) – **225**;
- розгляд проектів на проведення ремонтних та реставраційних робіт, ремонтів – **151**;
- інформації щодо статусності будівель – **74.**

1.5. Проведення інвентаризації (постійного моніторингу) об'єктів культурної спадщини

На виконання вимог наказу Міністерства культури та інформаційної політики України наказом від 01.03.2024 року № 158 «Про внесення змін до Порядку обліку об'єктів культурної спадщини», з метою запобігання руйнування або заподіянню шкоди, забезпечення захисту, збереження, утримання та відповідного використання об'єктів культурної спадщини протягом звітного періоду проводилась інвентаризація об'єктів культурної спадщини, шляхом проведення постійного моніторингу об'єктів культурної спадщини. За результатами проведення постійного моніторингу **протягом року складено понад 200 інформаційних довідок на об'єкти культурної спадщини.**

ІІ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ЗБЕРЕЖЕННЯ І ЗАХИСТУ НЕРУХОМИХ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ (ПАМ'ЯТОК ТА ЩОЙНО ВИЯВЛЕНИХ ОБ'ЄКТІВ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ)

2.1. Робота тимчасової комісії з обстеження пам'яток національного значення м. Полтави

З метою проведення обстеження пам'яток національного значення в межах Полтавської міської територіальної громади, відповідно до вимог ст. 9 Закону України «Про охорону культурної спадщини» (із внесеними змінами), Порядку обліку об'єктів культурної спадщини, затвердженого наказом Міністерства культури України від 11.03.2013 року № 158 (у редакції наказу Міністерства культури України від 27.06.2019 року № 501), рішенням виконавчого комітету Полтавської міської ради від 01.06.2023 року № 129 «Про тимчасову комісію з обстеження пам'яток національного значення в межах Полтавської міської територіальної громади» була створена тимчасової комісія.

Членами тимчасової комісії протягом 2023 року - І півріччя 2024 року було проведено **обстеження 32 пам'яток національного значення.** За результатами якого були складені Акти візуального обстеження та надані рекомендації щодо належного утримання пам'яток. 19.08.2024 року під головуванням першого заступника міського Валерія Пархоменка відбулася підсумкова нарада з питань проведення обстеження пам'яток національного значення.

2.2. Реставраційна робота предметів національного музейного фонду України

На виконання пункту 2.2 Розділу ІІ Міської програми охорони культурної спадщини і збереження історичного середовища Полтавської міської територіальної громади на 2023-2027 роки у І півріччі 2024 року проведена робота щодо надання дозволу передачі на тимчасове зберігання Національному науково-дослідному реставраційному центру для проведення реставраційно-консерваційних заходів щодо 3 (трьох) музейних предметів з фонду Полтавського художнього музею (галерея мистецтв) імені Миколи Ярошенка.

2.3. Проведення культурно-освітнього проекту Ради Європи «Дні європейської спадщини» в м. Полтаві

На виконання розділу ІІ пп. 2.7. Міської програми з охорони культурної спадщини і збереження історичного середовища Полтавської міської територіальної громади на 2023-2027 роки, пункту 7 Плану заходів з реалізації завдань міської програми охорони культурної спадщини і збереження історичного середовища міста Полтава на 2024 рік, з метою популяризації історико-культурного надбання міста Полтави, підвищення ефективності культурно-просвітницької роботи у сфері пам'яткоохоронної діяльності в рамках культурно-просвітницького проекту Ради Європи «Дні європейської спадщини» в Україні та за підтримки Управління міжнародного співробітництва Міністерства культури та стратегічної комунікації України (І. Малініна) Департаментом культури, молоді та сім'ї Полтавської міської ради, спільно з директорами музейних закладів комунальної сфери управління, здійснена організаційно-підготовчих робота щодо проведення в рамках «Дні європейської спадщини» у місті Полтаві : 28.09.2024 року відбулися захопливі тролейбусні екскурсії «Полтава – місто, в якому хочеться жити» за маршрутом № 1 – першої тролейбусної лінії м. Полтавою, яка була відкрита 62 роки тому сполученням «Полтава-Київська» - «Полтава-Південна».

До проведення заходу залучили 5 наукових співробітників музеїв базової мережі закладів культури Полтавської міської територіальної громади, які поділилися своїми знаннями про спадщину нашого міста, його архітектуру та пам'ятки.

2.4. Матеріальні предмети, надані завдяки благодійної діяльності

Зміцнення матеріально-технічного забезпечення комунальних музеїв, диверсифікація джерел фінансування, шляхом залучення грандової і благодійної допомоги – надзвичайно актуальні в нинішніх умовах музейної роботи. Питання мобільності – швидкісного функціонування музею в умовах воєнного стану – фінансово затратні. Пошук альтернативних джерел фінансування музейної галузі міста привів до знайомства з ГО «Українське товариство охорони пам'яток історії та культури».

Як уповноважена представниця недержавної німецької організації «Штаб порятунку спадщини», голова - Нікіфорова Ірина Анатоліївна, на засадах волонтерської ініціативи і благодійності, розпочала діяльність у березні 2022 року, а вже сьогодні через ГО «Центр допомоги мистецтву України – Київ», комунальні підприємства Полтави отримали матеріальну благодійну допомогу на суму – понад 2 млн. грн. Серед отриманих матеріальних цінностей: генератори, ноутбуки, павербанки, осушувачі повітря, вогнегасники, зарядні станції енергозберігаючі лампи, спеціальне музейне обладнання (термогігрометри, пакувальна плівка та ящики, тубуси, плівка тощо).

Назва музейного закладу	Кіл-ть найменувань матеріальних предметів	Матеріальна оцінка (вартість) (грн.)
Державний історико-культурний заповідник «Поле Полтавської битви»	204	540 374, 36
Художній музей (галерея мистецтв) імені Миколи Ярошенка	84	504 738, 90
Літературно-меморіальний музей І.П. Котляревського	68	340 103, 20
Літературно-меморіальний музей В.Г. Короленка	58	297 137, 70
Літературно-меморіальний музей Панаса Мирного	64	264 742, 20
ВСЬОГО: 5 комунальних музеїв Полтави	**478 матеріальних предметів**	**на загальну суму майже 2 млн. грн. (1 947 096, 36 грн.)**

ІІІ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ НАЙМЕНУВАННЯ ТА ПЕРЕЙМЕНУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ІНФРАСТРУКТУРИ, УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ ОСІБ ТА ПОДІЙ

З метою вивчення питань і підготовки пропозицій щодо прийняття міською радою, її виконавчим органом, рішень з найменування та перейменування елементів міського середовища створена Комісія з питань найменування та перейменування елементів міського середовища та інфраструктури, увічнення пам`яті осіб та подій. Протягом звітного періоду було проведено **11 засідань** Комісії, на яких розглянуто **65 питань**, усі питання розглянуто позитивно.

За підсумками розгляду підготовлено до прийняття **53 рішення** виконавчого комітету Полтавської міської ради, з них **47 меморіальних дошок** загиблим (померлим) Захисникам та Захисницям України. За рахунок бюджетних коштів протягом року встановлено **26 меморіальних (інформаційних) дошок.**

Кошторисні призначення сумі 79 560,00 грн.

IV. УЧАТЬ У РОБОТІ РОБОЧОЇ ГРУПИ З ПИТАНЬ ПРИСВОЄННЯ ЮРИДИЧНИМ ОСОБАМ ТА ОБ'ЄКТАМ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ІМЕН (ПСЕВДОНІМІВ) ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ЮВІЛЕЙНИХ ДАТ, НАЗВ І ДАТ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ ПОЛТАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Розпорядженням міського голови від 11.07.2022 року № 40-р «Про створення робочої групи з питань присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних дат, назв і дат історичних подій на території полтавської міської територіальної громади» створена однойменна Робоча група. До складу зазначеної групи входили - директор Департаменту культури, молоді та сім'ї Полтавської міської ради (Олена Ромас) та начальник відділу туризму та культурної спадщини управління культури Департаменту культури, молоді та сім'ї Полтавської міської ради (Віталій Павлов).

Діяльність Робочої групи була спрямована на вивчення думки мешканців стосовно перейменування вулиць, провулків, проспектів, площ, парків, скверів, мостів та інших споруд розташованих на території Полтавської міської територіальної громади, з урахуванням вимог Закону України «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних дат, назв і дат історичних подій», Законів України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» та Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», і постанови Кабінету Міністрів України від 24.10.2012 року № 989 «Про затвердження Порядку проведення громадських обговорень під час розгляду питань про права власності, які належать фізичних осіб, ювілейних дат, назв і дат історичних подій». Протягом І півріччя 2024 року було **проведено 8 засідань** за результатами яких були прийняті **рішення Полтавської міської ради щодо перейменування топонімів Полтавської міської територіальної громади.**

Розпорядженням міського голови від 19.02.2024 року № 22-р дана робоча група припинила свою діяльність.

V. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНУ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

На виконання Розділу ІІ пп. 2.6 Міської програми охорони культурної спадщини і збереження історичного середовища Полтавської міської територіальної громади на 2023-2027 роки, Департамент культури, молоді та сім'ї Полтавської міської ради, як орган охорони культурної спадщини, брав участь у роботі конференцій, тематичних навчань та підвищення кваліфікації співробітників в сфері охорони культурної спадщини, зокрема:

- участь в онлайн круглому столі «Аналіз та синхронізація українського законодавства у сфері охорони культурної спадщини» (13.03.2024 року, онлайн);

- участь в онлайн-воркшопі «Вступ до технічної фотографії та мультиспектрального зображення для дослідження та документування культурної спадщини» (26.03.2024 року, онлайн);

- участь в онлайн-семінарі «Будівництво у центральних історичних ареалах» (28.03.2024 року онлайн);

- участь в онлайн конференції «Євроінтеграція в дії: Досвід Латвії у розвитку музейної справи: «Історичний центр Валмієр. Завдання музею. Експозиція «де Вольдемер»» (02.04.2024 року, онлайн).

VI. ПРОПАГАНДА ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ СПРАВИ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

З метою популяризації історико-культурної спадщини Полтавської міської територіальної громади, яка формує почуття патріотизму, історичної спадковості, морального та естетичного виховання, в рамках відзначення дня пам'яток та історично населених місць проведена відкрита лекція-презентація «Історія одного пам'ятника: до 90-річчя відкриття пам'ятника М. В. Гоголю в м. Полтаві».

ВИКОРИСТАНІ КОШТИ

На вищезазначені заходи протягом 2024 року витрачено з міського бюджету **79 560,00 грн**.

Начальник управління культури
Департаменту культури, молоді та сім'ї
Полтавської міської ради — Ольга ТЕРТИЧНА

Начальник відділу туризму та культурної
спадщини управління культури
Департаменту культури молоді та сім'ї
Полтавської міської ради — Віталій ПАВЛОВ